

De Balans

Jaargang 46 nummer 3, februari 2025

Colofon

De Balans is het clubblad van SV De Rode Loper en verschijnt minimaal 4× per jaar. Het wordt verspreid onder alle leden.

Kopij kun je sturen naar:
redactie@ucsderodeloper.nl

Voor meer informatie over SV De Rode Loper:
www.ucsderodeloper.nl

Ons forum:
forum.svderodeloper.nl

Onze vereniging is reeds opgericht op **25 november 1930**.

Verschijningsdatum van dit nummer:
 19 februari 2024.

Redactie

- Jens Steenmetz
- Jos Heesen
- Peter Das
- Henk van Lingen
- Timo Können
- Jacco Vermeulen

Ereleden

- Jan Prins
- Jan Polders †
- Wiebe de Vries †
- Nico van Harten †
- J. Graaff †
- J. van der Haar †
- K. Brokking †
- E. van Veldhuizen †

Inhoud

Van de Bestuurstafel	3
Koningen in doodsnood	5
Rode Lopers combineren	10
Schach im Freien	13
Eindspelrubriek	16
Schaken in het Koffiehuis	20
Wat lees je?	22
Verslag Sitges – Deel 1	29
Oplossing schaaksudoku	38
Oplossingen Eindspelrubriek	39
Oplossingen RL combineren	42

Van de Bestuurstafel

Door Henk van Lingen.

Beste leden,

Er zijn momenteel geen nieuwtjes op bestuurlijk of organisatorisch vlak te melden. Het gaat onze club nog steeds voor de wind, de Interne wordt druk bezocht en de externe teams die in zwaar weer zitten beginnen links en rechts wat matchpunten te sprokelen.

Afgelopen maand is Tata Steel Chess weer geweest. Er deden wederom flink wat Rode Lopers mee. Dat leverde de nodige boeiende partijen op. Zo speelde Arend bijvoorbeeld een onnavolgbare partij in de tienkampen die de disgenoten in het restaurant 's avonds in ieder geval boven de pet ging. De slotstelling heeft de combi-

natierubriek in deze Balans gehaald.

Volgende week spelen we ons snelschaakkampioenschap. Mogelijk volgt er op 30 april nog een thematoernooi (Koningsgambiet?). In het voorjaar zit ook het Open Kampioenschap van Utrecht (OKU) er weer aan te komen. Het wordt de 50^e editie. Niet meer bij Berenschot want onze sleutelfiguur aldaar is met pensioen. Het gaat dit keer gehouden worden bij de burens op Papendorp, de International School. De inschrijving is deze week geopend, ik hoop ook hier weer veel clubgenoten te treffen.

In dit nummer de vaste rubrieken, met in 'Wat lees je?' speciale aandacht voor onze afdeling uit Baden-Württemberg.

WWW.SCHAKENINUTRECHT.NL

SCHAAKCAFÉ UTRECHT

ELKE VRIJDAGMIDDAG VAN 13:30 TOT 17:00
DENKSPORTCENTRUM DEJCKZIGT DOORSTRAAT 107 UTRECHT

VOOR IEDEREEN
DIE WIL
(LEREN) SCHAKEN!

SPEELTEMPO
NAAR KEUZE

250 EURO
EXCL. CONSUMPTIE

GEORGANISEERD DOOR DE GEZAMENLIJKE UTRECHTSE SCHAAKVERENIGINGEN:
PAUL KERES, DE RODE LOPER, MOIRA - DOMTOKEN
EN OUD ZUYLEN UTRECHT

Koningen in doodsnood

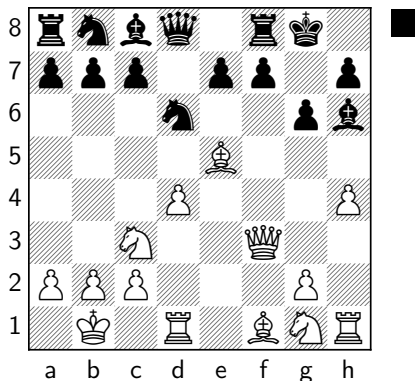
Door X

Partijen met een koningsaanval erin zijn niets ongebruikelijks. Dat allebei de spelers de koning van hun tegenstander aanvallen komt ook nog vaak genoeg voor. Maar dat beide koningen tegelijk zich meerdere zetten lang tegen directe matdreigingen moeten verweren, dat zie je toch niet zo vaak. Daarom moest ik van teamcaptain Marcel deze partij, gespeeld bij een invalbeurt in de zaterdagcompetitie, in het clubblad zetten.

□ Wit
 ■ Zwart

OZU 2 – DRL 1, 14 december 2024
 1. d4 d5 2. e4 dxe4 3. ♘c3 ♘f6
 4. f3 ♙f5 5. fxe4 ♘xe4 6. ♗f3 ♘d6
 7. ♙f4 ♙c8? 8. O-O-O g6?! 9. ♙e5
 ♙h6+ 10. ♖b1 O-O 11. h4

De passieve zwarte opzet heeft me een dijk van een aanvalsstelling bezorgd.

11... f6

Niet mooi om te zien, maar er zit een idee achter.

12. ♙f4 ♙xf4 13. ♗xf4 ♘c6
 14. ♘f3 e5!

Beter zo'n forse tegenmaatregel dan afwachten tot wit 'komt' op de koningsvleugel.

15. dxe5 fxe5 16. ♗h2

Beter 16. ♗g3, waarop ik bang was voor 16... ♘f5. Dat blijkt mee te vallen: na 17. ♙c4+ ♖g7 18. ♗h2! (nu wel) is zwart een beetje uitgepraat en kan wit verder met zijn koningsaanval.

16... ♙g4!

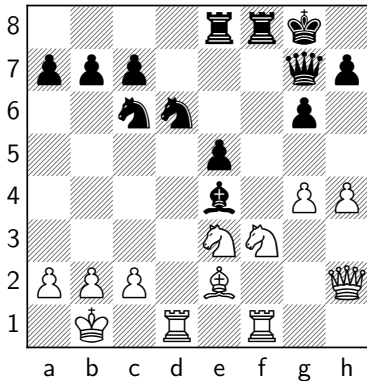
Zwart is terug in de partij.

17. ♙e2 ♗f6 18. ♘d5 ♗g7 19. ♘e3

♠f5 20. g4 (Beter 20. h5 nu het kan.)

♠e4 21. ♖hf1 ♜ae8

Wie kent het nog meer, dat spijtige gevoel dat je je prachtige aanval hebt laten verzanden?

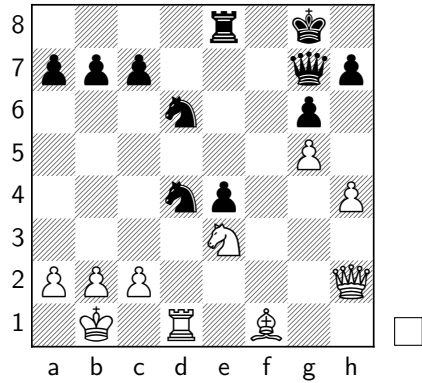

22. g5?

22. h5 faalde op 22... ♗h6!, maar 22. ♘g5! met de dreiging 23. ♜xd6 cxd6 24. ♘xe4 had het zwart nog lastig gemaakt.

22... ♠xf3 23. ♠xf3 e4 24. ♠e2 ♜xf1 25. ♠xf1 ♘d4

Zwart heeft lekker stukken kunnen ruilen en zijn e-pion en paarden zijn sterk geworden, maar wits paard heeft een toekomst op f6. De stelling is onduidelijk.

26. ♘g4 ♘f3 27. ♗f4 ♝h8 28. ♘f6 ♜e5!?

Linke poging tot tegenaanval!

29. ♠h3

Beter gewoon 29. ♠e2 met een loper die naar twee kanten werkt.

29... ♗e7 30. ♠g4 a6 31. ♜h1 ♘c4 32. ♜d1

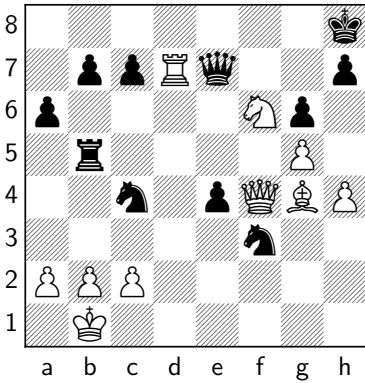
Terug, want na 32. h5 ♗b4 was de zwarte mataanval duidelijk sneller.

32... ♜b5

Wat!?

33. ♜d7

Compleet gemist door mijn tegenstander. Als de dame weggaat komt ♜xh7 mat (zie ook stelling 4 van de combinatierubriek in de vorige Balans!). Ik telde het punt al bijna.

33... ♖xb2+ 34. ♕c1

Oei, op tijd ontdekt dat 34. ♕a1 ♖xa2+ 35. ♕xa2 ♗a3+ verkeerd afloopt.

34... ♖b1+

Een torenoffer om de dame er met schaak bij te halen. Het begon tot me door te dringen dat de situatie toch niet zo duidelijk was... Achteraf is het nog erger: met 34... ♖xa2! kon zwart winnen. Wit mag de dame niet slaan wegens ♖a1 mat. Het enige is 35. ♕d1, maar dan komt 35... ♖a1+ 36. ♕e2 ♖e1+ 37. ♕f2 ♗c5+ (schaak!) met snel mat.

35. ♕xb1 ♗b4+

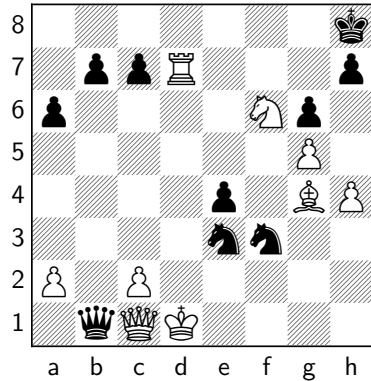
Daar is ze. Wie gaat er als eerste mat?

36. ♕c1 ♗b2+

Dit kwam na een gemompeld "shit". Zwart had ontdekt dat wit na

36... ♗e1+ nog 37. ♖d1 heeft.

37. ♕d1 ♗b1+ 38. ♗c1 (Enige zet: 38. ♕e2 ♗e1#.) ♖e3+

39. ♕e2 ♖d4+

Remember, 39... ♗xc1?? 40. ♖xh7#.

40. ♖xd4

40. ♕xe3 ♗xc1+ 41. ♕xd4 ♗g1+ komt ongeveer op hetzelfde neer. Zwart moet proberen eeuwig schaak te geven.

40... ♗xc1 41. ♕e6?

Mijn tegenstander complimenteerde me later nog met deze zet, maar die blijkt de winst weg te geven. Mat dreigen kon beter weer gewoon met 41. ♖d7. Na 41... ♗xc2+ 42. ♕xe3 of 41... ♗f1+ 42. ♕xe3 moet wit uit de schaakjes kunnen lopen. Mijn zet dreigt weliswaar ook mat, maar de toren staat op d4 erg onhandig, zoals dadelijk blijkt. De derde mogelijk-

heid, 41. ♖d8+ ♔g7 42. ♕e6, was ook niet goed. Op d8 staat de toren ongedekt, waardoor de koning niet over de d-lijn heen kan wegens ♖d1+.

41... ♖f1+

Dus niet 41... ♖xc2?? 42. ♖d8+ ♔g7 43. ♖g8#.

42. ♔xe3 ♖f3+

Zwart durft 42... ♖e1+ 43. ♔f4 ♖xh4+ niet aan. Op zichzelf terecht, na 44. ♖g4 zijn de schaakjes op terwijl wit nog steeds mat dreigt. De computer vindt echter de verbetering 43... ♖f2+ (in plaats van 43... ♖xh4+) 44. ♔e5 ♖g3+! 45. ♔xe4 ♖xh4+ 46. ♖g4 ♖xg5 en al ziet het er nog eng uit, nu wit zijn g-pion kwijt is kan zwart proberen te winnen.

43. ♔d2

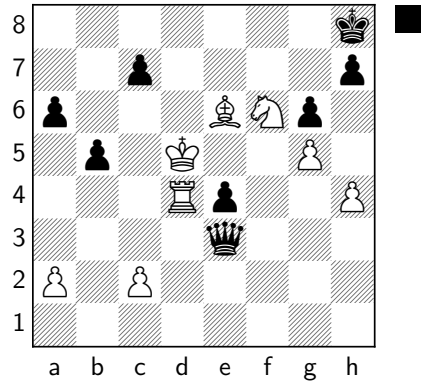
Die vervelende toren verspert me de weg naar betere velden.

43... ♖f2+ 44. ♔c3

En nu moet ik hem blijven dekken, waardoor ♔c1 niet kan.

44... ♖e3+ 45. ♔c4 b5+ 46. ♔d5

46. ♔c5 zou zo'n beetje op hetzelfde neerkomen.

46... c6+ 47. ♔e5

Objectief het beste was 47. ♔c5. Na 47... ♖c3+ 48. ♕c4! ♖e3! 49. ♕e6 ♖c3+ krijgen we dan zetherhaling.

47... ♖g3+

Wat? Ik verlies m'n loper!

48. ♔xe4 ♖e1+

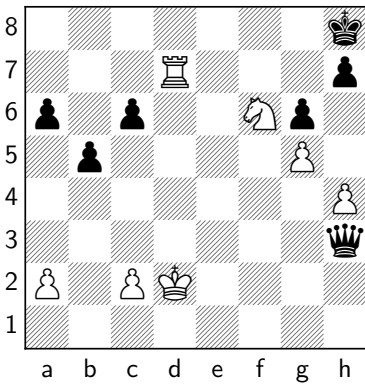
Net als een paar zetten eerder was hier 48... ♖xh4+ 49. ♖g4 ♖xg5 in principe winnend. Zwart kiest liever voor de loperwinst, die er veiliger uitziet.

49. ♔d3 ♖xe6 50. ♖d7

De matdreiging met ♖d8 is verdwenen, maar gelukkig kan ik de andere, met ♖xh7, weer in de stelling brengen.

50... ♖h3+ 51. ♔d2

Het zal me benieuwen of het je lukt eeuwig schaak te geven...

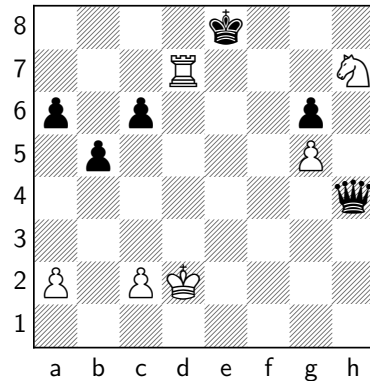

51... ♔×h4!

De smiecht! Hij dekt gewoon h7 nog een keer. Na 52. ♖×h7+ ♔×h7 53. ♘×h7 ♕×h7 zijn alle stukken geruild en houdt zwart een pion meer over. Ik begon nogal koortsachtig te berekenen (gelukkig heb je daar in de KNSB-competitie wat tijd voor) wat er na 54. ♕e3 ♕g7 of 54... c5 zou gebeuren. Het leek mee te vallen: de zwarte koning staat wel dicht bij mijn g-pion, maar hij moet een heel eind omlopen om er te komen. Als wit ondertussen de zwarte damevleugel op-eet, zal zijn a-pion toch nog tegelijk met de zwarte g-pion promoveren, dacht ik te zien (dat klopt, zegt de computer). Remise dus of misschien zelfs winst, aangezien ik ook de c-pion nog had. (Dat laatste blijkt met de computer erbij een illusie: zwart haalt die pion snel met een schaakje op.) Hoe dan ook, ik vertrouwde

mijn eigen berekening niet erg en toen ik vervolgens iets anders zag dat wél duidelijk was, koos ik dan ook eieren voor mijn geld.

52. ♖d8+ ♕g7 53. ♖d7+ ♕f8
54. ♘×h7+ ♕e8

55. ♘f6+ ♕f8 56. ♘h7+ ♕g8
57. ♘f6+ ♕h8

In de hoop dat ik toch nog op 58. ♖h7+ zou ingaan?

58. ♖d8+ ♕g7 59. ♖d7+ ½ : ½

“Dat dat dan in remise moet eindigen!” riep Wout van Veen van OZU uit. Een passende uitslag was het wel, vond ik. Ter afsluiting bracht Henk Dissel nog de historische context aan: “Toren op d7, gedekt paard op f6 en zwarte koning op h8, dat is er een van een rijtje stellingen dat Nimzowitsch in *Mein System* geeft om te onthouden, omdat wit eeuwig schaak in de hand heeft.”

Rode Lopers combineren

Aflevering 52

Door Peter Das.

De eerste aflevering van 2025 begint meteen met veel spektakel. Een mat in één op zet 6, een fraai dame-offer om mat te forceren, een opgave in remisestelling, we komen het allemaal tegen. Als dit een vooraankondiging is van wat er verder gaat gebeuren op combinatiegebied mogen we een mooi jaar tegemoet zien. De lezers die normaal gesproken niet de moeite nemen om de opgaves helemaal door te werken tot stelling 6, zou ik willen aanmoedigen om dat deze keer wel te doen. De laatste opgave (dat woord kun je hier op meerdere manieren opvatten) is van een wonderlijke schoonheid en ook nog eens bijzonder instructief. Ik ben benieuwd wie er in slaagt om de juiste voortzetting te vinden.

Net als in eerdere afleveringen heb ik geprobeerd de moeilijkheidsgraad op te laten lopen. Vooral de stellingen

1, 2 en 3 zijn voor geoefende tactici inkoppertjes. Vanaf stelling 4 gaat de moeilijkheidsgraad een niveautje omhoog.

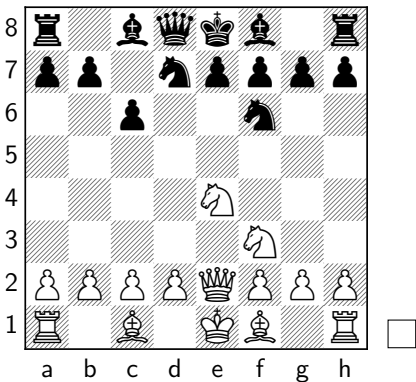
Inzendkampioen Peter Hoogakker liet na een paar edities radiostilte weer van zich horen en Jacco vervulde weer zijn rol als tactiekcorrespondent ter plaatse. Peter en Jacco, bedankt!

Heb jij, net als Peter en Jacco, in een van je partijen een mooie combinatie gespeeld of gezien en lijkt jou een vermelding in De Balans ook leuk, stuur ze dan met oplossing bij voorkeur in PGN of FEN formaat (een screenshot gaat ook wel lukken) op naar drlcombinaties@gmail.com. Fragmenten uit internetpartijen zijn ook welkom, mits ze zijn voorzien van naam of *nickname* van tegenstander, type partij (snelschaak, rapid, correspondentie, etc.) en gespeelde datum. De mooiste ervan worden opgenomen in *Rode Lopers Combineren*.

Stelling 1

Laurens Pollmann
 Justus van Iterson

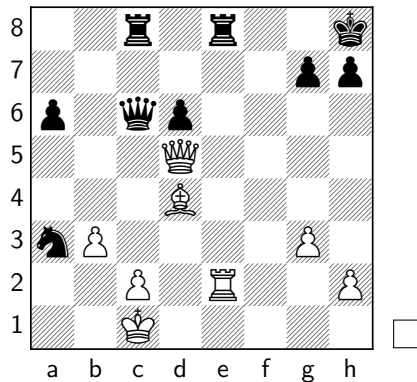
Wit aan zet.

Stelling 2

Arnold van Gelder
 Jacco Vermeulen

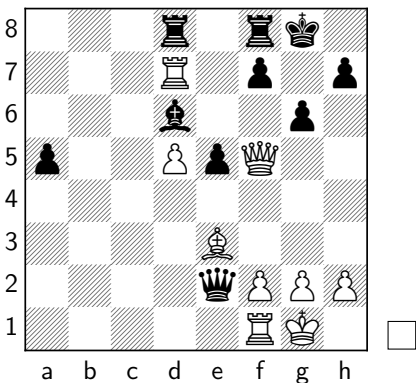
Wit aan zet.

Stelling 3

Peter Das
 Leon Klute

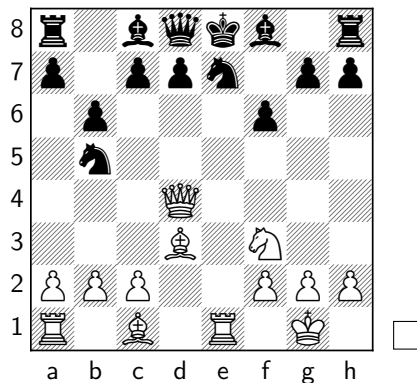
Wit aan zet.

Stelling 4

Peter Hoogakker
 Rolf Dijksterhuis

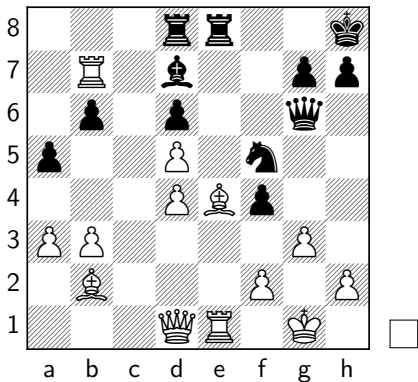
Wit aan zet.

Stelling 5

- Harry Stroosma
- Jacco Vermeulen

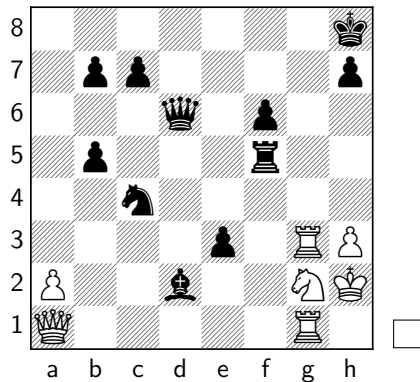
Wit aan zet.

Stelling 6

- Arend van de Lagemaat
- Peter de Roope

Wit aan zet.

Schach im Freien Bad Brückenau

Door Kees Volkers.

Soms kom je op plekken die je totaal niet verwacht. Dat kan onprettig uitpakken, maar ook verrassend aange-naam. Het laatste overkwam ons deze zomer in Bad Brückenau. De plaats didn't ring a bell, toen we hier voor drie nachten boekten, maar het hotel zag er goed uit en was ook nog eens betaalbaar.

Waarom naar Bad Brückenau? In feite puur toeval. Het stadje ligt in het noordpuntje van de deelstaat Beieren, aan de grens met Hessen en Thüringen. Dat is ongeveer halverwege de rit van Oostenrijk naar Nederland, niet ver van de snelweg. En gelegen aan een oude spoorlijn, waar je nu overheen kan fietsen. Dat laatste heeft te maken met een aberratie van uw dienaar, die in Europa

graag af en toe een oude, tot fietspad getransformeerde spoorlijn afpeddelt. Maar, de naam zegt het al, Bad Brückenau is ook een 'Heilbad'. In de 18^e eeuw werden hier minerale bronnen aangeboord met geneeskrachtige eigenschappen. Al snel werd het een ontmoetingsplaats voor de rijken die aan psoriasis, darmklachten, jicht of vermoeidheid leden – dankzij ongezond eten, weinig lichaamsbeweging en overmatig drankgebruik – of gewoon omdat ze zich verveelden. Zij kwamen op dit soort plekken zogenaamd om te recupereren, maar vooral om contacten op te doen, huwelijkspartners te zoeken, allianties te smeden en van bil te gaan met interessante dames en/of heren. Want zo ging dat toen. 'Van mijn belasting-

centen', zou ik er tegenwoordig aan toevoegen. Ja, vorsten en vorstinnen kwamen er graag, terwijl hun onderdanen crepeerden in armoede of in de loopgraven een betwiste grens bevochten met de Turken of de Russen.

Zo ook Ludwig I, koning van Beieren (1786-1868). Het was zijn favoriete ontspanningsoord en op zijn initiatief werd de lustplaats uitgebreid met vorstelijke onderkomens en een Kursaalgebouw dat een paleis op zichzelf is. Het werd ook zijn ondergang, want hij liet er zijn hoofd op hol brengen door de gevreesde Lola Montez, danseres en courtisane, wat hem uiteindelijk de troon kostte. Maar de tijden veranderen. Tegenwoordig is het een Staatskurbad en het hele terrein

is vrij toegankelijk. De monumentale gebouwen zijn deels nog in gebruik als kliniek, deels verbouwd tot hotel, met restaurants in verschillende prijsklassen, een biertuin en een minigolf met snackbar waar je für ein Habekratz een broodje Thüringer Bratwurst en een halve liter Weizenbier kunt krijgen. Het enorme park wordt goed onderhouden en is open voor iedereen, tot 's avonds laat kan Otto Normalverbraucher zich hier verpozen in de vorstelijke tuinen.

Van Ludwig I en zijn nazaten zijn geen historische schaakactiviteiten bekend, maar ongetwijfeld zal het schaakspel hier in de 19e eeuw zijn beoefend. Op de foto zien we achter het Freiluftsachspiel de Wandelhalle: een moderne toevoeging uit de jaren '50, waar je kunt drinken uit vijf Heilquellen, waaronder de Ludwig I-bron. Voor hotelgasten gratis. Ik heb ze alle vijf geproefd, maar voel nog niks.

Eindspelrubriek

Aflevering 8 - Toreneindspelen I

Door Roel de Lange.

Toreneindspelen zijn in de praktijk het meest frequent. Ze zijn echter ook al gauw behoorlijk ingewikkeld. In deze aflevering een aantal puzzels, met torens en een of twee pionnen. In volgende afleveringen zal het aantal pionnen toenemen en komen ook de voorbeelden uit de clubcompetitie langs. De meeste lezers zullen wel weten hoe je mat moet zetten met een toren tegen de kale koning, maar zodra er pionnen bijkomen wordt het meteen een stuk ingewikkelder. Silman's *Complete Endgame Course* (2007) en Herman Grootens *Chess Endgames for Club Players* (New in Chess 2022) geven al het nodige houvast, maar vooral in toreneindspelen is het zaak om een heel arsenaal aan technieken in gedachten te houden. Het wegduwen en afhouden van de koning, afsnijden van lijnen, ondersteunen van vrijpionnen, tegenhouden van vrijpionnen, bruggetjes of muurtjes bouwen, het paraplu-principe, en de randpion. Verder zijn er bijzondere situaties met *a*- en *c*- / *f*- en *h*-pionnen, en de *a*- en *h*- pion (de zg. Dubbele Vančura). In een aantal afleveringen zal ik pro-

beren zoveel mogelijk hiervan te laten langskomen. In deze eerste aflevering een mix van puzzels met wisselende moeilijkheidsgraad, waarin een paar van de genoemde technieken al aan de orde komen. Nu nog met weinig pionnen, in volgende afleveringen ligt het aantal pionnen wat hoger en komen er ook verschillende Rode Loper-voorbeelden langs¹.

Basis-vuistregels

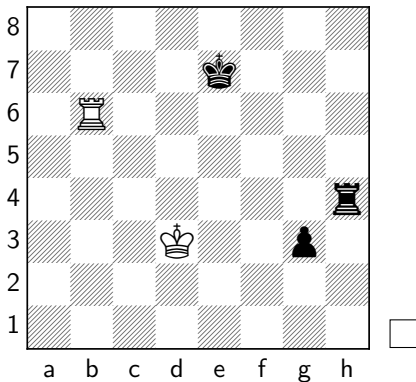
- 1) Speel met de toren(s) zo actief mogelijk.
- 2) Probeer de koning van de tegenstander af te snijden.
- 3) Steun een vrijpion met je toren, liefst toren achter de vrijpion.
- 4) Let erop dat je de andere koning zowel horizontaal als verticaal schaak kunt geven.
- 5) Dit lijkt elementair, maar een van de grootste rekenmoeilijkheden in toreneindspelen is nu juist dat je moet zien of 'zij-schaakjes' beter of slechter zijn dan schaakjes van achteren of van voren.
- 6) Let op matdreigingen.

¹Ik heb er al een aantal verzameld, maar inzendingen zijn nog steeds welkom (roeldelange@xs4all.nl).

- 7) Oefen toreneindspelen in partijen met langere bedenktijd, dus niet alleen in 3-minutenpotjes op internet.
- 8) Kijk naar partijen van echte experts in dit soort eindspelen.
- 9) Analyseer je eigen toreneindspelen grondig. En niet alleen maar met de computer erbij.

Oefenstelling

Wit aan zet.

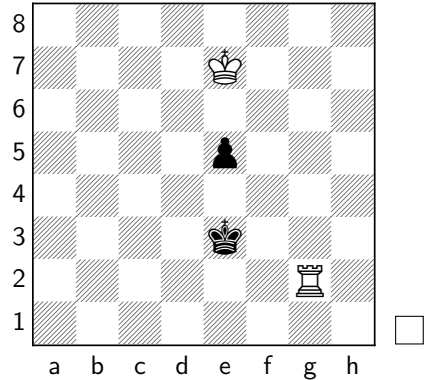

Beoordeel deze stelling. Wordt het remise als wit aan zet is? Wordt het remise als zwart aan zet is? Bij het uitrekenen van varianten voor het goede antwoord komen vrij veel motieven langs die in toreneindspelen vaker zullen terugkeren: activiteit van de koning, toren achter de vrijpion, toren voor de vrijpion van de tegenstander. Bekijk 1. ♖g6, 1... ♜g4, en koningszetten.

Puzzels

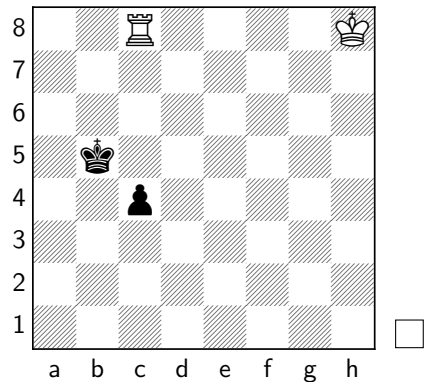
Stelling I

Wit aan zet.

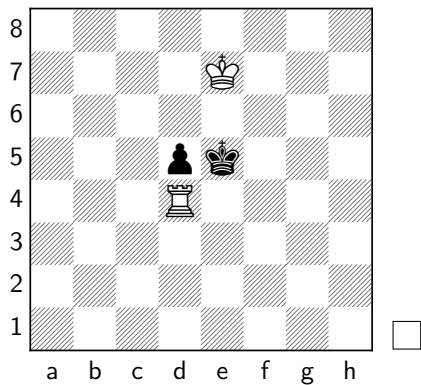
Stelling II

Wit aan zet. Kan wit winnen?

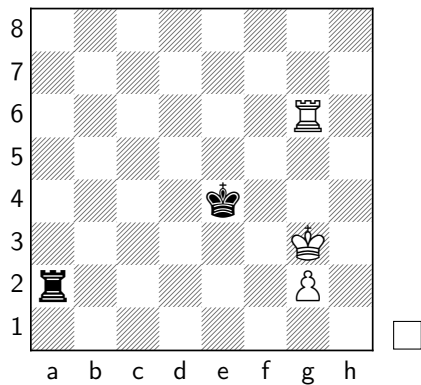
Stelling III

Wit aan zet.

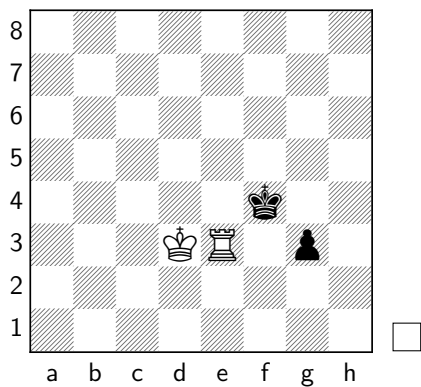
Stelling V

Wit aan zet.

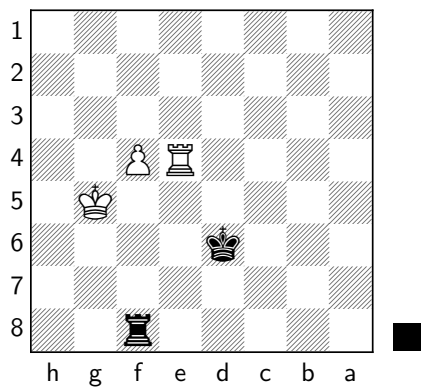
Stelling IV

Wit aan zet.

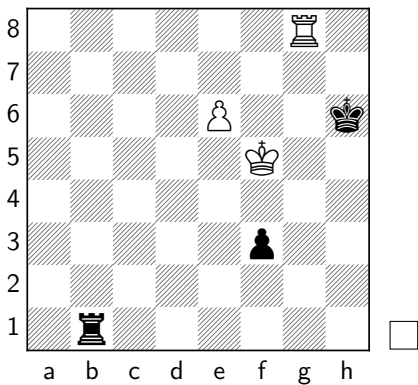
Stelling VI

Zwart aan zet.

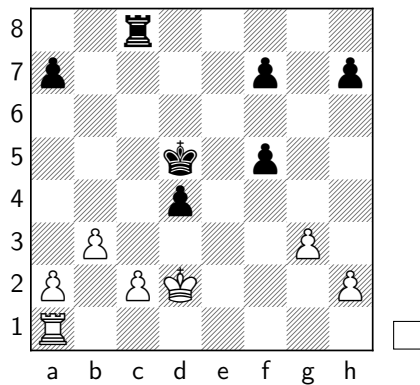
Stelling VII

Wit aan zet.

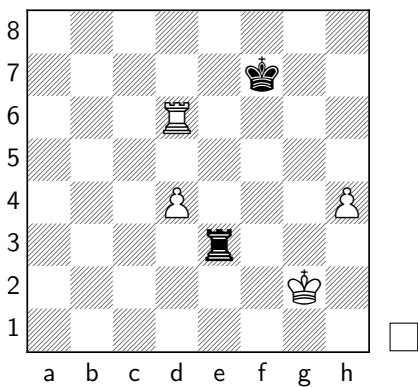
Stelling IX

Wit aan zet.

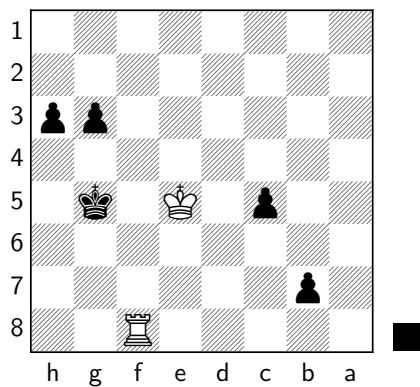
Stelling VIII

Wit aan zet.

Stelling X

Zwart aan zet.

Oplossingen op p. 39.

Schaken in het Koffiehuis

Door Kees Volkers.

Schaken is eind 19^e, begin 20^e eeuw groot geworden in de Europese koffiehuizen! Het waren de broedplaat- sen van de eerste wereldkampioenen: zij speelden in beroemde, soms nog bestaande etablissementen in Wenen, Praag, St. Petersburg, Londen en andere steden.

Sinds enige tijd kom ik zo eens in de maand samen, met een vier- of vijftal Ex-, Gouden en Rode Lopers, in het Utrechtse 'koffiehuis' De Zaak, achter het Stadhuis, om een middagje te schaken in ouderwetse ambiance.

De Zaak is een fijn café, ik kwam er

al toen ik nog student was. En dat is heel lang geleden. Het is in mijn beleving niet veel veranderd: nog steeds een no nonsens zaak met veelal link- sige jonge mensen, waar wij de ge- middelde leeftijd nu flink omhoog ha- len. Maar we voelen ons er welkom en horen inmiddels een beetje bij het meubilair. We consumeren behoor- lijk, dus dat helpt. Ze hebben veel lekkere bieren, tegen relatief schappe- lijke prijzen, draaien geen foute mu- ziek en er komt (dus) prettig publiek. Het is er altijd stampvol, maar de be- diening is erg aardig en attent.

We brengen onze eigen schaakspullen mee, op de foto hierboven zien we zo-

wel een digitale als een oude Gardelok. Uniek is dat je in De Zaak ook je eigen meegebrachte etenswaren mag nuttigen. Er zijn klanten die snacks bestellen bij een naburige broodjeswinkel, die dan even later op het terras worden bezorgd. Kijk, dat is out of the box denken! Maar ook erg slim, denk ik, want je vermijdt het gedoe met een keuken: laat die mensen maar zelf voor hun hapjes zorgen, want daar krijgen ze alleen maar meer dorst van. Waarom denk je dat ze in sommige cafés (ook in Dijkzicht overigens) gratis schaaltes zoute pinda's neerzetten?

Wat details: op de foto in de voorgrond links zit Mart R., ex-Rode Loper, ICT-er die met een Poolse is getrouwd en ons net heeft verteld dat hij voor de tweede keer vader wordt, de oude vos. Hij snijdt een meegebrachte Vocking-worst aan. Rechts zit Dirkjan L., ooit clubkampioen, Gouden Loper, eigenlijk met pensioen, maar is nog steeds vrachtwagenchauffeur, omdat hij dat leuk vindt. Hij heeft een T-shirt aan uit Krakow, dat hij net van Mart heeft gekregen, op verzoek meegenomen uit Polen. Achter Dirkjan zit ik zelf, met een bijna leeg glas Orval (maar dit terzijde), tegenover mij John T., ex-winnaar van de knock-out trofee. Hij gaat op 1 april met vervroegd pensioen en komt dan,

heeft hij beloofd, weer elke week schaken in Dijkzicht (naast allerlei andere goede voornemens). Op de achtergrond wat jongelui, waarvan er twee zaten te Yatzee-en met zelf meegebrachte rijstwafels en een pot pinda-kaas. Van die dingen.

Het schaken is vanzelfsprekend van koffiehuisniveau, waarbij het aantal offers stijgt naarmate de middag vordert. Dat is natuurlijk ook de bedoeling: het peil daalt, maar de stemming stijgt. De foto is overigens gemaakt door ex-Rode Loper Erik A., die inmiddels in Dordrecht woont en voor deze middag speciaal met de trein naar Utrecht afreist. Kruip eens achter die laptop vandaan, het koffiehuis in: door artsen aanbevolen!

Koffiehuis De Zaak op een zomerse middag. Het terras is erg populair, in alle jaargetijden...

Wat lees je?

Aflevering 8 - Daniel Weise en Simon Steier

Door Timo Können.

De twee Duitsers in deze aflevering komen ook nog uit dezelfde deelstaat (Baden-Württemberg). Zijn er meer overeenkomsten? Ik vond van wel, maar laat het de lezer graag zelf beoordelen.

Wat ben je aan het lezen, Daniel?

Een boek van Averbakh over paard-eindspelen, dat ik op de Schaakboeken Weggeef Plank heb gevonden. Ik ben in het eerste hoofdstuk, over paard tegen pion, en ik vind het heel goed. Helaas lees ik schaakboeken zelden uit. Zo ben ik tien jaar geleden aan een boek van Dvoretzky begonnen, dat ik nooit uit heb gekregen. Misschien moet ik mezelf aanwennen om elke keer dat ik in de trein zit een stukje Averbakh te doen. . .

Wat voor boeken lees je verder graag?

Ik heb niet veel tijd om voor mijn plezier te lezen, omdat ik voor mijn werk al zoveel boeken over wiskunde en computermodellen moet door nemen. Dat is niet altijd een genoegen, maar het is nu eenmaal nodig. Ik valideer grote rekenmodellen voor een bank. Ik kijk of ze op de juiste manier worden gebruikt en of er is voldaan aan de voorwaarden waaronder ze betrouwbare voorspellingen leveren. En

als een model wordt vervangen door iets nieuws kijk ik wat er is veranderd.

In mijn vorige baan als onderzoeker in de natuurwetenschap bouwde ik zelf modellen, maar dat zit er nu jammer genoeg niet in. Finance is een heel ander gebied, met andere technieken, en ik zit nog in de leerfase. Ik werk op tien minuten fietsen van de schaakclub, in het spiegelgebouw van de Rabobank aan de Croeselaan, vlak naast de Belastingdienst. Al het goede bij elkaar, haha.

Maar als je tijd hebt om voor je plezier te lezen?

Ik houd al sinds mijn kindertijd van Jules Verne, en sinds wat later van de boeken van Jack London, autobiografische avonturenverhalen uit het begin van de twintigste eeuw. Dat beleef je echt mee, het is alsof je erbij bent.

Als het om Duitse schrijvers gaat heb ik een voorkeur voor klassieke romans en verhalen, zoals die van E.T.A. Hoffmann uit de romantische tijd en de boeken van Kafka. Ik houd van de wonderlijke sfeer, de suggestie van dingen die niet worden uitgesproken. Ze zetten je aan het denken, zoals bijvoorbeeld een film van David Lynch dat kan. Ook al lijkt het verhaal misschien niet te kloppen, het doet iets

met je hoofd.

Gaat het je om het duistere?

Niet per se, het gaat erom dat er dingen kunnen gebeuren die niet logisch verklaarbaar zijn. Kafka is inderdaad duister, bij hem geeft het onlogische je een gevoel van onzekerheid en onveiligheid, maar Hoffmann kan ook grappig zijn. En bij London en Verne draait het gewoon om het avontuur. Ik vind het leuk om nog eens terug te gaan, zo'n oud boek opnieuw te lezen.

Het moeten dus wel boeken van vroeger zijn.

Dat lijkt zo doordat ik niet veel hedendaagse auteurs ken, ik houd het niet bij. Charles Bukowski lees ik ook graag, die is in elk geval naorlogs, maar ik weet niet of hij geschikt is voor de Balans...

Try us.

Bukowski schrijft heel expliciet en zonder schaamte, het wordt nogal eens obscene. Zijn boeken zijn semi-autobiografisch. Jarenlang zwierf hij door de Verenigde Staten, terwijl hij probeerde het als schrijver te maken. Hij had een groot alcoholprobleem. Baantjes hield hij nooit langer dan een paar weken: dan was hij weer dronken op het werk, of maakte hij ruzie of kwam niet opdagen. Hij had altijd geldgebrek. Tot hij in de jaren zestig inderdaad doorbrak.

En nonfictie?

Een boek dat me is bijgebleven is *The Snowball: Warren Buffett and the Business of Life* van Alice Schroeder. Buffett geeft daarin zijn kijk op het bestaan aan de hand van zijn eigen levensgeschiedenis. Hij was als kind al erg nieuwsgierig, wilde altijd graag dingen leren. Hij had ook al heel vroeg een fascinatie voor geld verdienen en hoe dat in z'n werk ging.

Zo wilde hij als jochie in de zomer te weten komen wat de beste prijs was om op het strand cola te verkopen. Als je het heel duur maakt verkoop je te weinig, maar als het erg goedkoop is verdien je ook niet veel. Waar zou het optimum liggen? Toen heeft hij een echt veldonderzoek opgezet, heel planmatig. Hij kocht flesjes Coca Cola bij de winkel in de buurt en verkocht ze op het strand, elke dag met een andere marge. Zo ontdekte hij de beste prijs.

Het is een geestig en goed geschreven boek. De boodschap is dat het leven veel kenmerken heeft van een sneeuwbal die al rollend steeds dikker wordt. Dat zie je bij kapitaal – geld trekt geld aan – maar ook op andere gebieden, zoals met vriendschappen en iemands sociale netwerk. Daar leidt Buffett dan levensadviezen uit af.

Maar het meest interessant eraan vond ik dat hij altijd die enorme drive heeft gehad, al vanaf zijn jeugd. Een vriend van mij wilde als kind drum-

mer worden. Dat veranderde nooit, het was altijd iets vanzelfsprekends. Nu is hij inderdaad drummer. Zo is het bij Buffett ook gegaan. Er zijn blijkbaar mensen die zo in elkaar zitten.

Ik lees trouwens ook graag in catalogi van kunsttentoonstellingen. Met mijn moeder bezoek ik regelmatig tentoonstellingen in Duitsland en langzamerhand hebben we een grote verzameling van die boeken opgebouwd. Het kan van alles zijn: installaties, schilderijen, fotografie. Vooral modern, maar we zijn eigenlijk in alles geïnteresseerd. Mijn moeder is schilder en exposeert zelf ook.

O, en helemaal vergeten: ik houd erg van Tolkien. *The Hobbit* en *Lord of the Rings* heb ik al meerdere malen gelezen. Kleine wezens die bier drinken en zo: ook weer een heel eigen wereld met een eigen sfeer.

Simon

Simons aftrap "Ik heb in totaal twee schaakboeken" klinkt weinig veelbelovend, maar dat blijkt al gauw een bedrieglijke indruk.

Twee boeken?

Het ene is *The Complete Chess Swindler: How to Save Points from Lost Positions* van David Smerdon. Dat was Boek van het jaar van de Engelse schaakbond. Ik heb het cadeau gevraagd toen ik een jaar of drie

geleden met clubschaak begon bij De Rode Loper. Het gaat uitgebreid in op de psychologie van het schwindelen, aan de hand van verschillende thema's. Bijvoorbeeld de veel sterkere tegenstander: je kunt er gebruik van maken als die je niet helemaal serieus neemt en daardoor niet honderd procent geconcentreerd is. Er staan ook veel tactische voorbeelden in, de typische vallen die je kunt zetten. Ik lees er nog steeds af en toe in, ook samen met vrienden van de club.

Achterin staan opgaven met verloren stellingen waarin je een kansrijke schwindel moet zien te vinden. Het is leuk om die samen te maken. Ik zit in een vriendengroepje van mensen die rond dezelfde tijd lid zijn geworden van De Rode Loper en die regelmatig bij elkaar komen. Iemand bereidt dan iets voor uit dit of een ander boek, of we spelen een klassieke partij na. En we blitzen samen. Het is gezelliger dan in je eentje studeren. Met een van hen, Ono Wilson, ben ik ook buiten het schaken om bevriend geraakt.

Openingen oefenen vind ik ook heel leuk, maar dan wel met een app, niet uit een boek. Move Trainer vind ik heel prettig werken, je kunt de diepte ingaan en jezelf trainen om het te onthouden. Ik denk dat ik in de opening beter voorbereid ben dan de meeste spelers van mijn niveau, ik kom er vaak beter uit.

Mijn andere schaakboek is *Simple Chess* van Michael Stean, dat ik op advies van Ono heb gekocht. Omdat ik nooit schaakles heb gehad miste ik een soort basis. Schaken is complex, je kunt niet alles bekijken. Stean geeft je een paar belangrijke concepten waar je houvast aan hebt, zoals de open lijn, zwakke pionnen, de voorpost en de minderheidsaanval. Ik kijk er regelmatig in en speel de voorbeeldpartijen na. Zo probeer ik mezelf te verbeteren.

En helpt het?

Hmmm, ik geloof wel dat ik beter word, maar dat voel ik niet in mijn rating. Soms snap ik helemaal niet waar mijn partij over gaat, soms begriep ik het heel goed en heb ik de stelling onder controle. Maar uiteindelijk verlies ik dan toch nog wel vaak omdat de tegenstander net iets te goed is.

Lees je ook boeken buiten het schaken?

Sinds ik kinderen heb lees ik nog maar heel weinig. Ze zijn zes en vier jaar oud, wat zelfs in de vakanties nog iets te klein is om rustig te kunnen lezen. Ik lees wel veel mét hen. Afgelopen kerstvakantie heb ik voor het eerst weer zelf een boek opgepakt, een *Kriminalroman* die ik toevallig bij mijn moeder thuis vond. Dat was wel leuk. *Die Unverbesslichen: Der grosse Coup des Monsieur Lipaire*,

een van de bestsellers van het duo Volker Klüpfel en Michael Kobr [die in Nederland volslagen onbekend en onvertaald lijken te zijn – TK]. Het speelt in Port Grimaud, een echt bestaand naoorlogs stadje aan de Côte d'Azur dat helemaal in 'oude' stijl is opgetrokken.

Zijn er boeken waar je een speciale belangstelling voor hebt?

Toen ik nog in Karlsruhe woonde kwam ik regelmatig in Bücherland, een tweedehands winkel met een grote keus. Daar ben ik de klassieke literatuur ingedoken: Max Frisch, Hermann Hesse, Friedrich Dürrenmatt. Mijn lievelingsboek is *Narziss und Goldmund* van Hesse. Grappig genoeg is het klooster in dat boek gebaseerd op het klooster van het dorp in Baden-Württemberg waar ik ben opgegroeid, Maulbronn. Een ander boek van Hesse, *Unterm Rad*, speelt zich ook daar af. Dat is deels gebaseerd op zijn eigen jeugdervaringen als leerling van de school van dat klooster.

Hesse is heel goed in het laten zien van de invloed van iemands karakter en wereldbeeld op zijn leven. Ook als dat wereldbeeld ver afstaat van de manier waarop ikzelf denk, ontdek ik er toch altijd interessante dingen in. Dat de hoofdpersonen helemaal achter hun waarden staan en daarnaar handelen, heeft iets inspirerends.

Narziss en Goldmund zijn twee tegengestelde karakters. Goldmund is een avonturier en vagebond, die lange wandeltochten naar Italië onderneemt en altijd nieuwe ervaringen opzoekt. Narziss is monnik geworden en besteedt zijn leven aan het bestuderen van de Bijbel. Hij leidt een heel strikt bestaan, op het oog zonder veel genoegens. Ze zijn samen opgegroeid en zoeken elkaar later weer op.

Lees je die boeken omdat ze je aan het denken zetten over het leven?

Nou, ik lees toch in de eerste plaats voor mijn plezier en ontspanning. Als het me een inzicht oplevert is dat eerder mooi meegenomen. Ik houd ook van *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy* en de andere boeken van Douglas Adams, omdat ze zo grappig zijn. En van Oscar Wilde, *The Picture of Dorian Gray*. Dat is prachtig geschreven, met bizarre gebeurtenissen.

Bij Frisch en Dürrenmatt vind je trouwens wel veel maatschappijkri-

तिक en maatschappelijke satire, net als bij oudere schrijvers zoals Goethe. Ze gebruiken situaties met conflicten om iets duidelijk te maken. Dürrenmatts toneelstuk *Die Physiker* is echt een aanrader, zeker voor schakers en mensen met een bèta-aanleg. Het gaat over drie heel slimme mensen – een van hen noemt zich Einstein – die doen alsof ze geestelijk gestoord zijn en in een psychiatrische kliniek worden opgenomen. Ze proberen te voorkomen dat een door één van hen ontdekte formule, die de wereld kan vernietigen, naar buiten komt. Natuurlijk is dat een toespeling op de atoombom. Een heel geestig stuk.

Erratum

In het interview met de andere Daniël (Wendt) in het vorige clubblad werd de “start” van de Koude Oorlog interessant genoeg in de jaren tachtig gedateerd. Dat had de *staart* moeten zijn.

Verslag Sitges

Deel 1

Door X

Als sinds jaar en dag doe ik in oktober mee aan het jaarlijkse schaaktoernooi in Guernsey. Dit is een heerlijk relaxed toernooi in een mooie omgeving. Je kunt er mooie klif- en strandwandelingen maken en lekker uitwaaien. Punt alleen is dat er behalve het toernooi en die omgeving er verder vrij weinig te beleven valt. Dat

is dan ook de reden dat mijn vrouw Maaïke nooit meewilde.

Tot ik een keer op een ander toernooi stuitte in Sitges. Dit ligt namelijk iets ten zuiden van Barcelona, en dat is meer Maaïke's idee van vakantie. Tevens zag hier alles er ook erg goed uit, dus besloot ik Guernsey een keertje in te ruilen voor dit toernooi.

Het hotel in Sitges.

(Dat ik later toch besloot om ook naar Guernsey te gaan is een ander verhaal)

Zaterdag 7 december - Woensdag 11 december

Na een ietwat hobbelige vlucht komen we zaterdagavond aan op het vliegveld van Barcelona, en na een comfortabel taxiritje van ongeveer een half uur zijn we in ons hotel in Sitges, wat tevens ook de speelzaal van het toernooi herbergt. Het appartement is schitterend en we kijken recht op zee uit.

De wedstrijden beginnen pas donderdag, dus hebben we eerst vier volle dagen om Sitges te verkennen, en uit te zoeken hoe we in Barcelona komen. Dat laatste gaat naar blijkt uitstekend met de trein (ca. 40 min.), alleen is het station wel een half uur lopen vanaf ons hotel. Gelukkig verstreken ze gratis fietsen zodat dat verder geen probleem is. Omdat dit een schaakblad is en geen reisgids zal ik u verder niet vervelen met de vele bezienswaardigheden die we in Barcelona bezochten, maar neemt gerust aan dat er erg veel te doen is.

Donderdag 12 december

De dag van de eerste wedstrijd. Hoewel de wedstrijden pas om 16:30 beginnen besluit ik toch een dagje in en rond het appartement te blijven. Maaiké is al weer onderweg naar Barcelona, maar ik wil graag de officiële

opening bijwonen, en een beetje uitzoeken hoe alles in elkaar steekt. Alle borden (er zijn 360 deelnemers!) zijn verspreid over het hotel, en hoewel alles tot in de puntjes verzorgd is heb ik nog niet kunnen ontdekken waar bord 19 van de B-groep is. Wel weet ik dat ik met wit tegen een Spanjaard mag, Carlos Salva met een rating van 1626.

Deze rating lijkt betrouwbaar, wat het is een kerel van 39. Ik moet dit er even bij vertellen, omdat het toernooi namelijk ook vol zit met kleine jongetjes uit India met een rating van 1400... dan weet u wel genoeg.

Bord 19 blijkt in de festival-tent te zijn. Dat klinkt erger dan het is, hij is goed verwarmd en door de plastic ramen hebben we een schitterend uitzicht op de Middellandse zee. Ook zijn er gratis snacks en drankjes beschikbaar, wat voor een Hollander natuurlijk van groot belang is. Na enige zetten begint het echter te regenen, en is een luid geroffel op het tentdak hoorbaar.

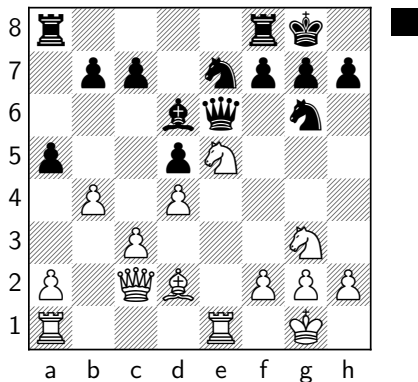
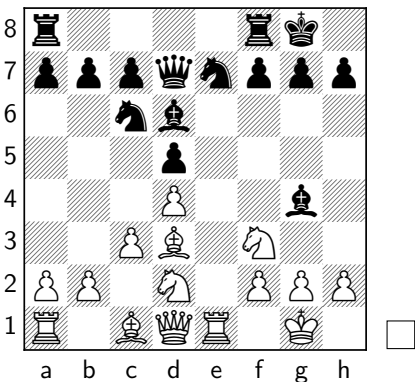
Wit
 Zwart

Sunway Chess Festival 2024 (1), 12 december 2024.

1. e4 e6 2. d4 d5 3. exd5

Het schijnt dat Fransspelers een hekel hebben aan de afruilvariant, de reden waarom ik het speel.

3... exd5 4. ♖d3 ♘d6 5. ♗f3 ♘e7
 6. O-O ♙g4 7. ♚e1 ♘bc6 8. c3
 ♗d7 9. ♘bd2 O-O 17... ♗e6 of ook 17... ♙xe5
 18. dxe5 ♘c6 18. ♖d2

Toch kort! Ik zoek nu altijd naar varianten om op h7 te offeren, maar met de dame op d7 werkt dit niet.

10. ♗c2 ♙f5 11. ♘f1 ♙xd3
 12. ♗xd3 ♗f5 13. ♗d1

Ik had nog geen zin in dameruil.

13... ♗d7 14. ♘g3 ♘g6 15. ♗c2
 ♘ce7

Al een aantal zetten geeft Fritz aan dat mijn loper naar d2 moet, op zich de meest logische zet. Die heb ik uiteraard steeds overwogen, maar telkens vond ik dat ik wat beters te doen had. Zo nu ook wilde ik c5 voorkomen met b4 maar dat bleek niet goed te zijn.

16. b4 a5 17. ♘e5? (17. bxa5 ♗xa5
 18. ♖d2 ♗a6)

Daar is 'ie dan. Ik ben in de veronderstelling dat dit geen pion verliest vanwege de penning op de dame na ruil, ruil, ruil, f4.

18... axb4

Ook mogelijk was 18... ♘xe5
 19. dxe5 ♙xe5 20. f4 ♗b6+ 21. ♙e3
 d4! die had ik gemist.

19. cxb4 ♘xe5 20. dxe5 ♙xe5
 21. ♖c3 f6 22. ♙xe5

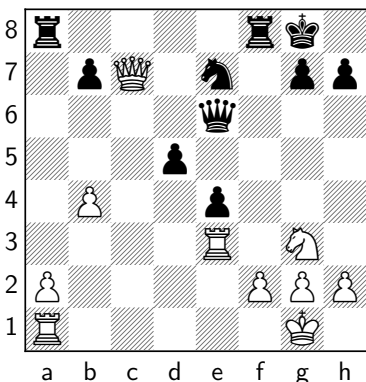
Ik moet kiezen tussen een pion achter blijven, of materieel gelijk, maar met een potentieel gevaarlijke verbonden vrijpion. Ik ben een materialist.

En nu werkt f4 niet wegens 22. f4
 ♗b6+ 23. ♗h1 ♖d6

22... fxe5 23. ♗xc7 e4

En nu is er na iets als $a4$ weinig meer aan de hand. Ik had echter het plan om $f3$ te spelen, maar vond het vervelend dat hij dan $e3$ kan spelen. Om dit alvast te voorkomen speelde ik $\text{♞}e3$, een blunder.

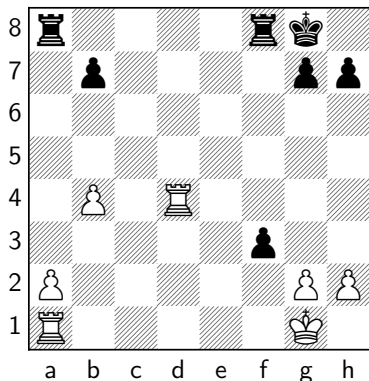
24. ♞e3?

24... ♞f5

Hij ziet het niet. Zo goed als winnend is $24... \text{♞} \times f2$ $25. \text{♞} \times f2 \text{ ♚}f6+$

$25. \text{♞} \times f5 \text{ ♚} \times f5$ $26. f3 \text{ ♚}f6$ $27. \text{♚}c1 \text{ ♚}d4$ $28. \text{♚}c3 \text{ ♚} \times c3$ $29. \text{♞} \times c3 d4$ $30. \text{♞}c4 \text{ exf3}$ $31. \text{♞} \times d4$

En met nog weinig tijd bood ik remise aan. Ik dacht nog dat ik inmiddels een heel heel klein beetje beter stond vanwege mijn verre a - en b -pion, maar Fritz geeft in alle varianten 0.00.

$\frac{1}{2} : \frac{1}{2}$

Vrijdag 13 december

Na 's ochtends verschillende Gaudi-huizen te hebben bezocht mocht ik 's middag aantreden tegen Mucahit Sazlik, een Turk met rating 1652. Dit keer niet in de tent, maar op het dak van het hotel met onderstaand uitzicht. Het lijkt een foto uit een folder, maar is toch echt met mijn eigen telefoon genomen.

Of dat ik nu twee keer een offday had, of dat die 1600 spelers aan de steroïden zitten laat ik in het midden, maar feit is dat ik zelden zo hard onderuit ben gegaan als vandaag.

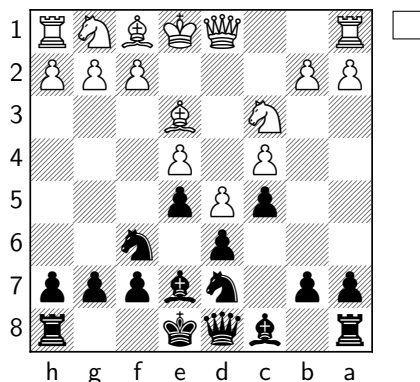

Het uitzicht vanaf het dak van het hotel.

Sunway Chess Festival 2024 (2), 13 december 2024.

1. d4 ♘f6 2. c4 d6 3. ♘c3 ♘bd7
4. e4 e5 5. d5 ♙e7 6. ♙e3 c5

Ik wijk af van mijn standaard Leeuwzetten als *c6* en/of *h6*. Reden was dat ik na en passant slaan prima zou staan, en zo niet dan blokkeer ik zijn loper.

7. ♙e2 ♘f8 8. ♖d2 ♘g4 9. ♙xg4 ♙xg4 10. f3 ♙d7 11. ♘ge2 ♘g6 12. O-O h6

Met als doel ♙g5 te spelen. Als hij slaat heb ik een mooie open *h*-lijn.

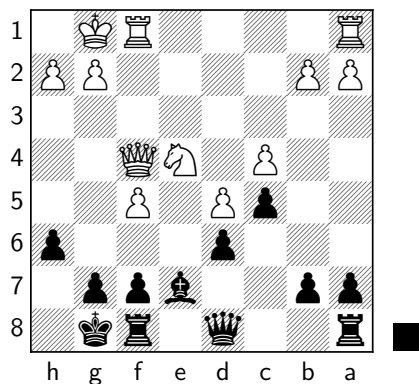
13. ♘g3 ♘h4

Maar ik werd bang voor ♘f5. Had niet hoeven, zie 13... ♙g5 14. ♘f5 ♙xe3+ 15. ♖xe3 ♖f6

14. f4 exf4 15. ♙xf4 ♘g6

Op zich een prima zet, maar mist ♘h5

16. ♘f5? ♙xf5 17. exf5 ♘xf4 18. ♖xf4 O-O 19. ♘e4

Hier vreesde ik *f6*. En als ik dat voorkom door ♙f6 neemt hij op *d6*. En dus kies ik voor het zeer lelijke *f6*. Beide andere varianten waren beter geweest.

19... f6

19... ♙g5 20. ♖xd6 ♙e3+ 21. ♖h1 ♖h4 22. ♘c3 ♖xc4; 19... ♙f6 20. ♘xd6 ♙xb2 21. ♘xb7 ♖d7 (21... ♙d4+ 22. ♖xd4 cxd4 23. ♘xd8 ♖axd8)

20. ♖f3

Vanaf hier wordt het na elke zet erger... De rest zonder commentaar.

20... ♖h7 21. ♖g3 ♖b8 22. ♖g4 ♖g8 23. a4 a6 24. ♖h3 ♖e8 25. ♖e1 ♖f7 26. ♖he3 ♖ge8 27. ♖e2 ♙f8 28. ♘g5+ fxg5

29. ♖xe8 ♖xe8 30. ♗xe8 ♗f6
 31. ♗g6+ ♗xg6 32. f×g6+ ♔xg6
 33. ♚e8 ♔f7 34. ♚b8 b5 35. a×b5
 a×b5 36. c×b5 ♙e7 37. b6 1:0

Zaterdag 14 december

Vandaag in de ochtend eerst naar Park Güell geweest. Dat zag er van buiten mooi uit, alleen van binnen heb ik geen idee. Hoewel Barcelona redelijk rustig is in deze tijd was dit park helaas al tot het eind van het jaar uitverkocht en konden we dus niet naar binnen. In de buurt was wel een soort Gaudi museum compleet met 4D-film, dus hebben we dat maar gedaan.

Anyway, vandaag met wit tegen Luca Pontiroli. Een aardige Italiaan die veel van zijn partijen live-streamt, en zo ook de onze. Was dus even oppassen dat ik niet ging nagelbijten of neuspeuteren.

De partij:

☐ Wit
 ■ Zwart

Sunway Chess Festival 2024 (3), 14 december 2024.

1. e4 e6 2. d4 d5 3. exd5 exd5
 4. ♙d3 ♙d6 5. ♘f3 ♘e7 6. O-O h6

Hier kijkt hij af van mijn eerste partij. Hij claimde een aantal partijen van mij bekeken te hebben met een schijnoffer op h7, dat wilde hij zo voorkomen.

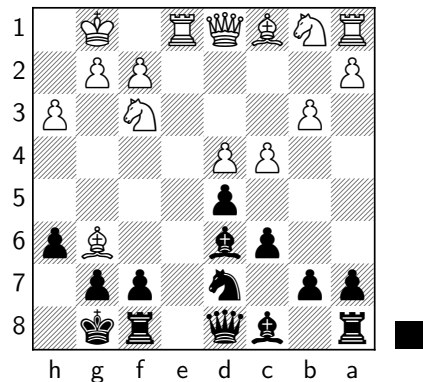
7. c4 c6 8. h3

Vaak wordt met ♙g4 het paard gepend, wat ik nooit erg vind omdat ik dan ♘bd2 speel. Nu echter wil ik mijn paard graag naar c3 spelen om d5 nogmaals aan te vallen, en dan is ♙g4 wel lastig. Vandaar eerst h3.

8... O-O 9. b3

Om na d×c niet met een isolani te blijven zitten, en ook om mogelijk een keer ♙a3 te spelen.

9... ♘g6 10. ♚e1 ♘d7 11. ♙xg6

Ik hink op verschillende plannen. Met deze zet creëer ik op e5 een mooi veld voor mijn paard dat niet meer met f6 verjaagd kan worden. Objectief moet ik natuurlijk eerst nog even doorontwikkelen met het al eerder geplande ♘c3.

11... f×g6 12. c×d5 c×d5 13. ♘c3
 13. ♚e6 ♘f6 (13... ♚f6 14. ♗e2 had

ik prima gevonden.) 14. ♖×d6 ♗×d6
15. ♙a3 ♗d8 16. ♙×f8 ♗×f8 had ik
gezien, maar niet als per se gunstig
voor wit beoordeeld.

13... ♖f6 14. ♖e5 g5 15. ♗d3
♙b4 16. ♖e2

16. ♙d2 ♙×c3 17. ♙×c3 ♖e4 18. f3
♖×c3 19. ♗×c3 Wilde ik liever niet,
maar Fritz zegt dat ik hier goed sta
(+1). Ik begrijp niet zo goed waarom.

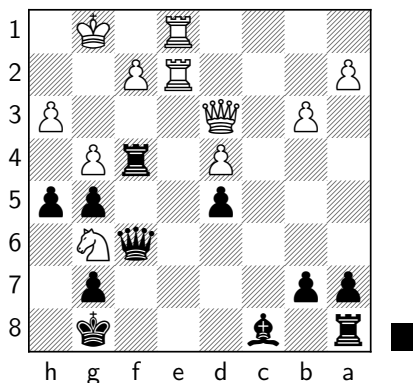
16... ♖h5 17. g4 ♙×c3 18. ♗×c3
♖f4 19. ♙×f4 ♖×f4

Hier begon het te dagen dat het
kwartje wel eens mijn kant op zou
kunnen vallen. Ik heb een monster
van een paard op e5 en de laatste rijen
van zwart zijn zwak.

20. ♖ae1 ♗f6 21. ♗d3

21. ♖d3! Had ik wel naar gekeken,
maar kon niet alles berekenen na
♗×d4 of ♖×d4. Uiteraard heb ik het
schaak op e8 en win ik dan de loper
op c8, maar er hangt ook iets op f2.
Het blijkt allemaal te kunnen, maar
ik ging voor het veiliger ♗d3.

21... h5 22. ♖g6

The end. De dreiging op e8 alsmede
♖×f4 is teveel.

22... ♙f5 23. g×f5 ♖×d4 24. ♖e8+
♖×e8 (24... ♗h7 25. ♖×a8 ♖×d3
26. ♖h8#); (24... ♗f7 25. ♖h8#)

25. ♖×e8+ ♗f7 26. ♖f8# 1 : 0

Zondag 15 december

Met uw goedvinden laat ik het partij-
verslag van vandaag even zitten. Het
was lange pot, en aangezien we hier
om 16:30 beginnen was ik pas rond
21:00 klaar. Daarna moest er nog
gegeten worden. Mijn tegenstander
was een vriend van de Turk waar ik
in ronde twee al tegen speelde. Hij
had mijn opening – De Leeuw – goed
bestudeerd, en speelde een eigen va-
riant waarin hij al snel goed kwam te
staan. Het werd verder een saaie par-
tij, waarin hij stukje bij beetje beter
kwam te staan, een pion won, en het
daarna vakkundig afmaakte. Akelig
is wel dat dat zijn rating slechts 1548

was. Dat hij veel sterker speelde be-
aamde hij meteen, dit komt omdat
ze in Turkije maar weinig tegen ge-
fiderate mensen kunnen spelen. Heel
fijn allemaal, maar ik heb nu 1.5 uit 4
tegen een gemiddelde rating van pak

hem beet 1630, dus gaat dit avontuur
mij ongetwijfeld punten kosten als er
de volgende rondes niet goed gescoord
gaat worden. . .

*Deel 2 van dit verslag zal verschijnen
in het volgende Balansnummer.*

Oplossing schaaksudoku

Door Jens Steenmetz.

Voor wie in de kerstvakantie de tanden heeft stukgebeten op de schaaksudoku uit de Kerstbalans, is hier de oplossing. Als je hem nog niet hebt gedaan, dan is nu het mo-

ment! Mocht je gewoon benieuwd zijn naar hoe hij opgelost moet worden, dan kun je de video kijken waarin *Cracking the Cryptic*² deze puzzel oplost: <https://www.youtube.com/watch?v=qIocZZR72Xw>

⁵ 8	⁵ 5	⁶ 3	³ 1	³ 6	⁷ 7	¹ 2	³ 4
¹ 7	⁴ 2	⁶ 6	³ 4	⁷ 8	⁶ 3	¹ 1	⁵ 5
2	6	5	7	4	1	3	8
1	4	8	3	7	6	5	2
4	8	7	2	1	5	6	3
6	3	1	5	2	8	4	7
⁵ 5	⁸ 1	⁷ 4	⁵ 8	² 3	⁵ 2	⁷ 7	⁷ 6
⁶ 3	⁸ 7	⁵ 2	³ 6	³ 5	⁴ 4	⁸ 8	⁶ 1

²Cracking the Cryptic is een YouTube-kanaal waarin twee ervaren puzzelaars allerlei van dit soort puzzels oplossen. Neem vooral een kijkje!

Oplossingen Eindspelrubriek

Aflevering 8 - Puzzels op p. 16

Door Roel de Lange.

Oplossing I³

1. ♖e6 e4 2. ♜g5!! ♕d3 3. ♜d5!
♜c3 4. ♜e5! ♕d3 5. ♜f5!

Dit is de crux: wit drijft eerst de zwarte koning even weg, valt daarna de pion met de toren aan, en vervolgens (pas) met zijn koning. Zwart kan nu niet meer voorkomen dat de pion wordt veroverd, waarna het mat eenvoudig is.

5... e3 6. ♜f4 e2 7. ♜f3 1:0

Het is aan te raden deze stelling grondig te bestuderen, en ook de verschillende alternatieven op zet 1 te bekijken. Waarom helpt het niet om zetten als 1. ♜b2 te spelen? Waarom is meteen 1. ♜g5 niet goed?

Oplossing II⁴

John Emms geeft de volgende oplossing:

1. ♖g7 ♖b4 2. ♜f6 ♜c3!! 3. ♜e5
♜d3 4. ♜h8 (4... ♜d8 ♜e3!) c3
5. ♜h3 ♜d2 6. ♜d4 c2 7. ♜h2 ♜d1
8. ♜d3 c1♗! 9. ♜c3 ♗e2 en remise.

Oplossing III

Richard Réti, die we al tegenkwamen in de aflevering over pionneindspelen, maakte ook deze verbluffende studie over toreneindspelen.⁵ Het is verleidelijk om te beginnen met 1. ♜d1, maar die zet is precies fout. Wel goed is 1. ♜d2!! of 1. ♜d3!! met als vervolg

1... d4 2. ♜d1! ♜d5 3. ♜d7 ♜c4
4. ♜e6 d3 5. ♜e5 ♜c3 6. ♜e4 d2
7. ♜e3 en wit wint.

Oplossing IV

Saric – Sevian (2023)⁶ ging als volgt verder: Vervolg: 63. ♜e2 g2 64. ♜f3 ♜g4 65. ♜f8 g1♗! 66. ♜e3 ♗h3 ½:½ Winnend zou zijn geweest 63. ♜e1!! Jacob Aagaard geeft in zijn *Conceptual Rook Endgames Work-*

³Stelling van Averbach, te vinden in Jussuspow/Dworetzki, *Effektives Endspieltraining*,

⁶e druk Eltmann: Joachim Beyer Verlag 2021, p. 34.

⁴John Emms *The Survival Guide to Rook Endings*, Londen: Gambit publications 2008, p. 11.

⁵Voor het eerst gepubliceerd in de *Münchner Neueste Nachrichten* 1928.

⁶Saric – Sevian, 2023, te vinden in Jacob Aagaard, *Conceptual Rook Endgames Workbook*, Glasgow: Quality Chess 2024, p. 41-42.

book de volgende variant: 63... ♖f3 64. ♜f1! ♖g2 65. ♜f8 ♖h2 66. ♜h8 (66... ♖g2 67. ♖e2 ♖g1 68. ♖f3 ♖f1 69. ♜h1 is mat).

Oplossing V

Gukesh Dommaraju – Max Warmerdam, Wijk aan Zee 2024, stelling na zet 58. Vervolg: 59. ♜g5! ♜a8 60. ♖h4 ♜a1 61. g3 ♜f1 62. ♖g4 ♜f8 63. ♜h5 ♜f7 64. ♖h4 ♖f3 65. g4 ♖f4 66. ♜h6 1:0 *Informator/Chess Informant* 159, p. 303-304.

Oplossing VI

Kollars – Hossain, Baku 2023⁷. De zwartspeler deed 89... ♜g8 en dat verloor omdat de zwarte koning kan worden afgesneden. Correct (maar moeilijk) is

89... ♖d5! 90. ♜e1 (niet 90. ♜e5 ♖d6 en wit komt niet verder) ♜g8 91. ♖h6 ♜g8! en de remise is in zicht.

Oplossing VII

Durarbayli – Tazbir, Warschau (blitz) 2021⁸

65. ♖f6!

De matdreiging is de clou. In de par-

tij speelde wit 65. ♜h8 en werd het remise. Na 65. ♖f6 geeft Aagaard een fraai vervolg:

65... ♖h7 66. e7 ♜e1 67. ♜g7 ♖h8 68. ♜g1! f2 69. ♜f1!! ♜e2 70. ♖f7 1:0

Oplossing VIII

Glek – Chatabashev, Italië 2024, *Informator/Chess Informant* 160, p. 299: Vervolg: 1. h5! ♖e7 2. ♖f2! ♜d3 3. ♖e2! ♜h3 4. ♜h6 ♖f7 5. d5! ♖g7 6. d6! ♜h2+ 7. ♖e3 ♜h1 8. ♜g6? na een serie sterke zetten is dit een mindere, die meteen het hele voordeel weggeeft. Nodig was 8. ♖d2 waarop kan volgen 8... ♜h2 9. ♖c3 ♜h1 10. ♜e6 ♜h5 11. ♖c4 ♜h1 12. ♖d5 ♖f7 13. ♜e3, volgens de variant in *Inf.* 160, p. 300:

Oplossing IX

Keres – Eliskases, Noordwijk 1938. Een vreemde ongebalanceerde stelling waarin wit wel iets beter lijkt te staan. Wit bewaart zijn overwicht uiteindelijk niet, en doordat hij zich met de koning terugtrekt op de onderste rij krijgt zwart matdreingen waaraan wit niet meer kan ontsnappen. Het ging als volgt verder: 31. ♜e1 ♖d6 beschermt de 7^e rij 32. ♜e2 een passief ogende zet,

⁷Zoals weergegeven in Jacob Aagaard, *Conceptual Rook Endgames Workbook*, p. 39-40.

⁸Aagaard, *Conceptual Rook Endgames Workbook*, stelling 50 (p. 53-54).

die niet veel bederft. Wit had ook 32. ♖f1 kunnen doen om de toren via f4 naar actievere velden te sturen, bijv. 32. ♖f1 ♗e5 33. ♖f4 h6! Maar nu blijkt dat zwart alles net kan dekken (34. ♖h4 ♖c6 35. ♖h5 ♗e4).

32... ♖c3 33. ♖e8

Plotseling worden de beide torens heel actief.

33... ♖f3 34. ♗e2

Maar wit zet zijn activiteit niet voort; mogelijk was 34. ♖a8 d3! 35. ♖a7 dxc2 36. ♗xc2 ♖f2 37. ♗c3 ♖xh2 38. a4 en de witte vrijpionnen zullen heel moeilijk te stuiten zijn.

34... ♖c3 35. ♗d1 ♖f3 36. ♖d8

Dit schaakje lijkt actiever dan het is; in feit drijft wit de zwarte koning naar velden waar hij veel bedreigender is voor zijn witte collega; beter was 36. ♖a8 ♖f2 37. ♖a7 d3 38. cxd3 ♖xh2 39. a4

36... ♗e5 37. ♖d7 ♖f2

De witte koning is nu afgesneden en veroordeeld tot heen en weer wandelen op de onderste rij.

38. ♖xa7 ♖xh2 39. a4

De witte pionnen beginnen te lopen; maar zwart heeft een ingenieuze manier om remise te maken 39... ♖g2? dit is niet de beste; 39... d3! Is de aangewezen manier, de zwarte koning kan de pion tegenhouden en met

een switch van de toren naar de damevleugel zou zwart de pionnen aan banden kunnen leggen

40. ♖xf7

Wit profiteert niet; een zet met de a- of de b-pion zou veel dwingender zijn geweest 40... ♖xg3 de stelling is nu in feite in balans.

41. ♖xh7 f4 42. a5 f3 43. ♗e1 ♗f4 44. ♗d2 ♖g1 45. ♖f7 ♗e4 46. a6 ♖g2 47. ♗c1 d3 48. cxd3 ♗e3 49. b4 ♖a2 50. b5 f2 51. d4 ♗xd4 52. ♖xf2 ♖xf2 53. a7 ♖a2 54. b6 ♗c3 55. ♗b1 ♖a6 56. b7 ♖b6! Nu is aan remise niet meer te ontkomen 57. ♗c1 ♖h6 $\frac{1}{2} : \frac{1}{2}$

Oplossing X

Ferenc Portisch – Peter Dely, Boedapest 1953, te vinden in *Jesus de la Villa, 100 Endgame Patterns You Must Know*, p. 122 als een voorbeeld van een stelling waarin de witte toren het zelfs weet te redden tegen vier pionnen. Dankzij matdreigingen. Vervolg:

1... g2? (1... h2! was winnend, zegt De la Villa) 2. ♖g8 ♗h6 3. ♗f8 ♗h7 4. ♖g3 h2 5. ♖h3 ♗g8 6. ♖g3+ ♗f8 7. ♖a3 $\frac{1}{2} : \frac{1}{2}$

Merk op dat de slotstelling het spiegelbeeld vormt van die in *Keres – Eliskases*, met de pionnen op b7 en c5 als onbelangrijke toevoegingen.

Oplossingen Rode Lopers combineren

Aflevering 52 - Puzzels op p. 10

Door Peter Das.

Stelling 1

Laurens Pollmann
 Justus van Iterson

Interne competitie Rode Loper, 12 februari 2025

Mat in 1 verwacht je niet op zet 6, zegt Laurens erover op het forum. Op zichzelf waar, maar het is toch een bekend matpatroon. Bij een potje puzzle rush of puzzle storm op chess.com of lichess zou je waarschijnlijk à tempo **1. ♖d6#** spelen. Gelukkig voor hem won Laurens 16 zetten later alsnog de partij.

Stelling 2

Arnold van Gelder
 Jacco Vermeulen

Interne competitie Rode Loper, 27 november 2024

Als opgave in de rubriek vrij makkelijk te vinden, maar je zou ze de kost niet willen geven die dit in een partij totaal over het hoofd zien. Arnold niet. **1. ♖xc6!** Game over.

Stelling 3

Peter Das
 Leon Klute

Kersttoernooi 2024, 18 december 2024

Leon had een betere stelling, maar heeft zojuist *g7-g6* gespeeld, in de hoop dat de dame uiteindelijk de dekking van de toren moet opgeven. Dat doet de dame meteen, maar de partij kantelt erdoor in het voordeel van wit.

1. ♖f6

Na **1... ♖xd7** volgt uiteraard **2. ♗h6** met ondekbaar mat. Het beste in deze stelling zou zijn geweest **1... ♖xe3** waarna wit de dame niet meteen moet terugnemen, want dat levert minder op dan

2. ♖xd8 ♖b6 (*2... ♖xd8?* *3. ♖xd8+ ♗g7 4. fxe3*) **3. ♖xd6** en wit heeft een hele toren gewonnen.

Leon speelde een van de next best moves **1... ♗e7**, maar de stelling was niet meer te redden.

Stelling 4

Peter Hoogakker
 Rolf Dijksterhuis

Correspondentiepartij chess.com, 15 januari 2025

In Peter zijn eigen woorden: “Natuurlijk kan ik gewoon 1.Lxb5 spelen en sta ik lekker. Ik ga echter voor het grotere goed: **1. ♖d5! c6??** (de toren opgeven om het paard in veiligheid te brengen was beter: *1... ♗d6*) **2. ♗h5+ g6 3. ♗xg6 h×g6 4. ♕xg6** mat!

Stelling 5

□ Harry Stroosma
 ■ Jacco Vermeulen

KNSB competitie, DRL2 – CSV2, 8 februari 2025

Wit behaalt groot voordeel na **1. ♖x d7! ♗x d7 2. ♕x f5!** nog best even lastig te zien. Zwart zit natuurlijk met een kwetsbare achterste rij, maar torenruil op *e1* is met schaaak. Die kwetsbaarheid blijft echter bestaan na *2... ♗x e1 3. ♗x e1* dus zwart zet voort met **2... ♗f7**. Na **3. ♕x d7** staat wit een vol stuk voor. Jacco weet er 17 zetter later echter nog remise uit te slepen dankzij een eeuwig schaaak.

Stelling 6

□ Arend van de Lagemaat
 ■ Peter de Roode

Tata Steel Chess, 26 januari 2025

Opgeven in remise of misschien zelfs gewonnen stelling is de nachtmerrie van elke schaker. Helaas voor Arend overkwam het hem op het Tata-toernooi. De situatie is ogenschijnlijk hopeloos. Niet alleen staat wit materiaal achter, maar hij moet ook nog eens zijn aandacht verdelen over het verdedigen van zijn gepende toren op *g3* en het afstoppen van de gevorderde vrije *e*-pion. Arend besloot in deze stelling zijn tegenstander de hand te schudden. Er blijkt echter een miraculeuze ontsnapingsmogelijkheid in de stelling te zitten. Wat al snel opvalt is dat de zwarte koning verblijft heeft gekozen op een plek die allerm minst zonder risico's is. Indirect zijn er nogal wat dreigingen, zoals de verdubbelde witte torens op de *g*-lijn en de witte dame op de diagonaal *a1-h8*. Als Arend het briljante **1. ♗f4!!** had gevonden, had hij ineens de betere kansen gehad. De witte torens zijn in stelling gebracht voor het mat op *g8*. Zwart moet voortzetten met **1... ♗x f4** (*1... ♗x f4??* heft de penning op, *2. ♗g8#*), waarna wit kan vervolgen met het geniale **2. ♗d4!!**

Zwart moet zijn dame geven voor een toren en kan gaan vechten voor remise, maar wit heeft nadrukkelijk de betere kansen.

